

Agder Sekretariat

Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

Postboks 120
4491 Kvinesdal
Bankkonto:
3080 32 25660
Organisasjonsnr.:
988 798 185

Til kontrollutvalets medlemmar:

Olaf Håkon Tørresen (leiar), Knut William Bygland (nestleiar), Olav Skeie (medlem),
Camilla Josefine Høibraaten (medlem), Berit Haugetveit (medlem)

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALET

Tid/stad: Måndag 24. november 2025 kl. 09.00, kommunehuset,
kommunestyresalen

SAKSLISTE

- SAK 18/25 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 06.10.25
SAK 19/25 KONTROLLUTVALET'S ÅRSPLAN 2026
SAK 20/25 VALGT OMRÅDE FOR ETTERLEVINGSKONTROLL MED
ØKONOMIFORVALTNINGA
SAK 21/25 KOMMUNEDIREKTØREN SI OPPFØLGING AV NUMMERT BREV NR.
1-25
SAK 22/25 PROSJEKTPLAN «EIGARSKAPSKONTROLL OG
FORVALTNINGSREVISJON SETESDAL BRANNVESEN IKS»
SAK 23/25 REVIOR ORIENTERAR

Orienteringar

Kommunedirektør er invitert frå starten av møte for å orientera om:

- Beredskapsarbeidet i kommunen
- Sårbarheit i kommunens økonomi ift. kraftinntekter framover og prognoser frå Å energi.

Fast post

Videre arbeid i kontrollutvalget:

Eventuelt

Referatsak

Ref. 03/25 Hva er et møte? Agder Kommunerevisjon IKS

Bygland, 17. november 2025

Olaf Håkon Tørresen
Leiar

Inger Lise Austrud

Eierkommuner:
Bygland, Bykle, Evje og Hornnes,
Farsund, Flekkefjord, Hægebostad,
Iveland, Kvinesdal, Lindesnes,
Lyngdal, Sirdal, Valle, Åseral

Ansatte:
Daglig leder Willy Gill
Telefon: 90 95 62 46
E-post: willy.gill@asekretariat.no

Rådgiver Inger Lise Austrud
Telefon: 91 86 99 75
E-post: inger.lise.austrud@asekretariat.no

Agder Sekretariat
Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

Utvalssekretær

Forfall og inhabilitet bes meldt til Inger Lise Austrud, tlf. 918 69 975 / ila@asekretariat.no

Kopi til: Ordfører, kommunedirektør, revisor, postmottak og Setesdølen

Varamedlemmer møter berre etter særskilt innkalling.

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 18/25

Møtedato: 24.11.25

Sakshandsamar: ILA

SAK 18/25 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 06.10.25

Vedlegg:

Forslag til møteprotokoll frå møte 06.10.25

Bakgrunn for saka:

Forslag til protokoll frå møte 06.10.25 vert lagt fram for godkjenning.

Framlegg til vedtak:

1. Møteprotokoll frå kontrollutvalets møte 06.10.25 vert godkjent.
2. Leiar får fullmakt til å underteikne møteprotokollen

BYGLAND KOMMUNE – KONTROLLUTVALET

MØTEBOK

Møte nr. 04/25

Dato: 06.10.25 kl. 09.00 – 10.50

Stad: Kommunehuset, kommunestyresalen

<u>Til stades:</u> Olaf Håkon Tørresen, leiar Knut William Bygland, nestleiar Kai Larsen, medlem Berit Haugetveit, medlem Olav Skeie, medlem <u>Forfall:</u> Camilla Josefine Høibraaten, medlem	<u>Andre til stades (heile eller deler av møtet):</u> Agder Kommunerevisjon IKS v/ Tommy Pytten og Tor Ole Holbek Agder Sekretariat v/ Inger Lise Austrud og Willy Gill Administrasjonen v/ Simon Ellingsberg (kommunedirektør via teams) og Knut Olav Forgard (kommunalsjef økonomi)
---	--

Det var ikkje merknader til innkalling og saksliste.

SAKSLISTE

SAK 12/25 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 23.06.25
SAK 13/25 OVERORDNA REVISJONSSTRATEGI 2025 BYGLAND KOMMUNE
SAK 14/25 ETTERLEVELSESKONTROLL MED ØKONOMIFORVALTNINGA
SAK 15/25 BUDSJETT FOR KONTROLLARBEIDET I BYGLAND KOMMUNE 2026
SAK 16/25 FELLES EIGARSKAPSKONTROLL MED FORVALTNINGREVISJON
SAK 17/25 REVIOR ORIENTERAR

Orienteringar

Kommunedirektør er invitert inn frå starten av møte for å orientere om:

- Presentasjon av ny kommunedirektør
- Forventningar til samspelet mellom kontrollutval og kommunedirektør
- Andre aktuelle saker?

Fast post

Vidare arbeid i kontrollutvalet:

Eventuelt

Referatsak

Ref. 02/25 Innkalling representantskapsmøte SMG IKS (vedlegg i e-post)

Underskrift

Olaf Håkon Tørresen
Leiar

Kopi av møteboka sendes: Ordførar, kommunedirektør, revisor, Jorunn S Tveiten og Setesdølen

SAK 12/25 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 23.06.25

Handsaming i møte:

Det vart løfta opp eit par ting frå førre protokoll angående sak Prestneset og spørsmål om kommunestyrets adgang til informasjon i lukka møte.

Framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

1. *Møteprotokoll frå kontrollutvalets møte 23.06.25 vert godkjent.*
2. *Leiar får fullmakt til å underteikne møteprotokollen*

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Vedlegg:

Forslag til møteprotokoll frå møte 23.06.25

Bakgrunn for saka:

Forslag til protokoll frå møte 23.06.25 vert lagt fram for godkjenning.

Framlegg til vedtak:

1. Møteprotokoll frå kontrollutvalets møte 23.06.25 vert godkjent.
2. Leiar får fullmakt til å underteikne møteprotokollen

SAK 13/25 OVERORDNA REVISJONSSTRATEGI 2025 BYGLAND KOMMUNE

Handsaming i møte:

Framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Kontrollutvalet tar overordna revisjonsstrategi 2025 for Bygland kommune til orientering.

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Vedlegg:

Overordna revisjonsstrategi 2025 frå Agder Kommunerevisjon IKS datert 07.08.25

Bakgrunn for saka:

I følge kommunelova § 23-2, 1.ledd bokstav a, skal kontrollutvalet sjå til at kommunens rekneskap vert revidert på ein betryggande måte.

I forskrift om kontrollutval og revisjon §3 står det at kontrollutvalet skal halde seg løpande orientert om revisjonsarbeidet og mellom anna sjå til at:

a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte

b) regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor

Orientering om overordna revisjonsstrategi og revisjonens risikovurdering er eit viktig ledd i kontrollutvalets arbeid med å følgje opp påse-ansvaret i forhold til rekneskapsrevisor.

Overordna revisjonsstrategi omfattar heile kommunen og beskriv revisjonens formål, foreløpig risikovurdering, kommunens økonomi, informasjon om kommunens risikostyring og økonomiske internkontroll, fastsetting av vesentlighetsgrense og revisjonsplan. Strategien er det overordna planleggingsdokumentet for gjennomføring av rekneskapsrevisjon.

Revisjonen vil gjennomgå revisjonsstrategien i møte og svare på eventuelle spørsmål.

Vurderingar:

Formålet med kontrollutvalets handsaming av overordna revisjonsstrategi er i hovudsak å ivareta kontrollutvalets påse-ansvar i forhold til rekneskapsrevisjon.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar overordna revisjonsstrategi 2025 for Bygland kommune til orientering.

SAK 14/25 ETTERLEVELSESKONTROLL MED ØKONOMIFORVALTNINGA

Handsaming i møte:

Framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Kontrollutvalet tar revisors attestasjonsuttale frå forenkla etterlevelseskontroll og nummerert brev nr. 1-25 til orientering.

Kontrollutvalet ber kommunedirektør kome med skriftleg tilbakemelding innan 01.11.25 på oppfølginga av nummerert brev 1-25.

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Vedlegg:

Attestasjonsuttale frå Agder Kommunerevisjon IKS datert 26.06.25

Brev 1-25 Forenkla etterlevelseskontroll frå Agder Kommunerevisjon datert 26.06.25

Bakgrunn for saka:

Revisor har utført eit attestasjonsoppdrag i samband med Bygland kommunes etterleving av føresegner og vedtak for økonomiforvaltninga knytt til regelverket for offentlege anskaffingar – protokollplikt ved kjøp av varer og tenester mellom 0,1 mnok og 1,3 mnok.

Revisor har kontrollert følgande:

- Er vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelsen nedtegnet i protokoll?
- Er det gjennomført en frivilling kunngjøring av konkurransen?

Uttalen gjev moderat sikkerheit for konklusjonen, altså er det ikkje like strenge beviskrav som til ei revisjonsberetning.

Saksopplysingar:

Kommunestyret skal sjå til at uavhengig instans med kunnskap om økonomiforvaltninga vurderer rutinane. Kommunestyret skal og sjå til at slike rutinar er etablert og overhaldt. Kontrollutvalet er kommunestyrets tilsynsorgan og det ligg til utvalet å føre tilsyn med kommunens forvaltning på kommunestyrets vegne.

Revisor har avlagt konklusjon med forbehold og legg ved tilhøyrande nummerert brev nr. 1.

Grunnlag for konklusjon med forbehold:

Det ble kontrollert innkjøp fra 5 leverandører. For 2 av de kontrollerte forelå det avvik på anskaffelsesprotokoll, mens det forelå avvik på frivillig konkurranse i 1 av de kontrollerte.

Konklusjon:

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt oppmerksomme på noe, med unntak av forholdet som er omtalt i avsnittet «Grunnlag for konklusjon med forbehold» som gir oss grunn til å tro at kommunen ikke i det alt vesentligste har etterlevd bestemmelsene som er kontrollert.

Vurderingar:

Forenkla etterlevelseskontroll erstattar ikkje den ordinære rekneskapsrevisjon eller forvaltningsrevisjon, men kan sjåast på som eit supplement. For kontrollutvalets del er ansvaret avgrensa til å sjå til at det vert gjennomført, og halde seg orientert om risiko- og vesentlighetsvurdering samt resultatet frå kontrollen.

Forenkla etterlevelseskontroll styrker kontrollutvalets grunnlag for ivareta sitt ansvar for å føre kontroll med at økonomiforvaltninga er i samsvar med føresegner og vedtak.

Kommunedirektør er ansvarleg for å etablere administrative rutinar som sørger for at økonomiforvaltninga er i tråd med føresegner og vedtak, og at økonomiforvaltninga er gjenstand for betryggande kontroll.

Revisor vil i møtet orientere om resultatet av forenkla etterlevelseskontroll og svare på eventuelle spørsmål.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar revisors attestasjonsuttale frå forenkla etterlevelseskontroll og nummerert brev nr. 1-25 til orientering.

Kontrollutvalet ber kommunedirektør kome med skriftleg tilbakemelding innan 01.11.25 på oppfølginga av nummerert brev 1-25.

**SAK 15/25 BUDSJETT FOR KONTROLLARBEIDET I BYGLAND KOMMUNE
2026**

Handsaming i møte:

Framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

- 1. Kontrollutvalet tilrår en budsjetttramme for kontrollarbeidet i Bygland kommune for 2026 på kr 1 081 100*
- 2. Kontrollutvalets budsjettframlegg skal uendra følge det samla budsjettframlegget for kommunen til kommunestyret.*

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Willy Gill

Vedlagte saksdokument:

1. Vedteke budsjett for Agder Sekretariat KO
2. Agder Kommunerevisjon IKS – delbudsjett Bygland 2026

Bakgrunn for saka:

Kommunen skal ha ei forsvarleg revisjonsordning og eit uavhengig sekretariat. Budsjettframlegget inneheld difor lovpålagte oppgåver. Budsjettframlegget er delt inn i 3 hovudgrupper; kontrollutvalet sine utgifter, utgifter til revisjonstenester og til sekretariat.

Kommunal- og Moderniseringsdepartementets Veileder om kontrollutvalets rolle og oppgåver s. 16, seier bl.a. at: Kontrollutvalet skal utarbeide framlegg til budsjett. I budsjettet må kontrollutvalet synleggjere kontrollutvalets eigne kostnader og kostnader knytt til revisjonsaktiviteter.

Videre står det noko om kven som kan gjera endringar i kontrollutvalets budsjett: Budsjettframlegg frå kontrollutvalet kan berre endrast av kommunestyret.

Grunnen til at kontrollutvalets budsjett er i ei særstilling, er at utvalet skal vere fritt og uavhengig av dei organa som utvalet skal kontrollere. Kontrollutvalets budsjettframlegg skal difor uendra følgje det samla budsjettframlegget til kommunestyret, slik at kommunestyret ved budsjetthandsaminga har naudsynt informasjon om kva for eit budsjett kontrollutvalet treng for å utøve sin funksjon. Når det gjelder betaling for tenester som vert kjøpt av revisjonsselskapet og sekretariatet for kontrollutvala, vert desse fastsett av hhv. representantskapet for revisjonen og av styret for sekretariatet og kan berre endrast av desse.

Agder Sekretariat KO

Driftstilskotet skal dekke den normale aktiviteten i kontrollutvalet, frå sakshandsaming til utsending av innkallingar og utskrifter, oppfølging av kontrollutvalets vedtak, arkivhald med meir.

Agder Sekretariat KO er omdanna til eit kommunalt oppgåvefellesskap og det er representantskapet som fastsett budsjettet for 2026. Det skjedde i møte 10.06.25. Vedlagt følger utskrift av representantskapets handsaming av økonomiplan/budsjett for 2026.

Etter nokre år med meirforbruk, endre 2024 med eit tilnærma nullresultat før finansinntekter. Ved utarbeidinga av budsjett for 2026 er det teke utgangspunkt i rekneskapstal for 2024, tillagt løns- og prisvekst for 2025, samt forventa vekst for 2026.

I samband med organisasjonsendring frå §27-samarbeid etter gamal kommunelov til kommunalt oppgåvefellesskap etter ny kommunelov med verknad frå 01.11.23, er det også innført ny modell for fordeling av sekretariatets utgifter. Kriteria for fordeling av utgiftene er ein fast andel, samt ein variabel del som vert berekna med utgangspunkt i antal innbyggjarar og antal møte i kontrollutvala.

Det er budsjettert med fem møter i kontrollutvalet i 2026.

Berekningsmodellen medfører at driftstilskotet for Bygland kommune til Agder Sekretariat KO vert auka frå kr 178.000 i 2025 til kr 186.000 i 2026.

Deltakertilskotet for 2026 vert fordelt som følger mellom deltakarkommunane:

Tabell: Utvikling i deltakertilskudd

Deltakerkommune	Tilskudd 2026 (B)	Tilskudd 2025 (R)	Tilskudd 2024 (R)
Evje og Hornnes	207.000	199.000	175.000
Bygland	186.000	178.000	157.000
Bykle	185.000	178.000	156.000
Farsund	255.000	244.000	216.000
Flekkefjord	251.000	240.000	211.000
Hægebostad	191.000	183.000	161.000
Iveland	188.000	180.000	158.000
Kvinesdal	226.000	216.000	190.000
Lindesnes	379.000	362.000	319.000
Lyngdal	276.000	264.000	233.000
Sirdal	192.000	184.000	161.000
Valle	187.000	179.000	157.000
Åseral	184.000	176.000	155.000

*) Avrundet til nærmeste hele 1000 kr.

For nærare informasjon vises det til vedlagte sak om økonomiplan/budsjett frå representantskapet.

Agder Kommunerevisjon IKS:

I medhald av lov om interkommunale selskap § 18 og 20 skal representantskapet vedta budsjett for komande kalenderår og ei gong i året vedta selskapets økonomiplan.

I medhald av selskapsavtalen ligg det til representantskapets mynde å vedta budsjett og økonomiplan, herunder å bestemme den nærmare fordelinga av utgifter på den enkelte kommune og verksemd. Vedteke budsjett/økonomiplan skal sendast eigarane innan 10. oktober før budsjettåret for innarbeiding i deltakarkommunens årsbudsjett.

Sekretariatet har motteke delbudsjett for 2026 frå Agder Kommunerevisjon IKS. Der det er lagt inn ei auke i tilskotet til revisjonen med 4,6% frå året før.

I tillegg kjem kr 62 500 til forenkla etterlevelseskonskontroll. Samla revisjonstilskot for 2026 utgjør dermed kr 749.500.

Tilskotet skal dekke rekneskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll m.m.

For ytterlegare informasjon om budsjettet syner ein til det vedlagte delbudsjett frå revisjonen.

Revisjonen vil vere til stades i møte og kan kommentere budsjettet ytterlegare og svare på eventuelle spørsmål.

Kontrollutvalet sine utgifter:

Budsjettet for kontrollarbeidet skal omfatte kontrollutvalets samla verksemd.

Det er lagt inn ei auke tilsvarende forventa prisvekst.

Budsjettframlegget:

Det framlagte budsjettframlegg for kontrollarbeidet bygger på:

- Førre års budsjetttramme
- Delbudsjett Bygland for Agder Kommunerevisjon IKS for 2026
- Vedteke budsjett for Agder Sekretariat KO for 2026

Kontrollbudsjett Bygland kommune	Budsjettframlegg 2026	Vedteke budsjett 2025
Tilskot til revisjonen	Kr. 749.500	Kr. 716.500
Kommunen sin del av sekretariatstenester	Kr. 186.000	Kr. 178.000
<u>Kontrollutvalets utgifter:</u>		
Møtegodtgjersle og tapt arbeidsforteneste m.m.	Kr. 26.000	Kr. 25.000
Kurs og opplæring:	Kr. 41.600	Kr. 40.000
Bevertning:	Kr. 5.200	Kr. 5.000
Andre konsulenttenester: (ekstra ressursar til forvaltningsrevisjon, eigarskapskontroll mv.)	Kr. 72.800	Kr. 70.000
Totalbudsjett	Kr. 1.081.100	Kr. 1.034.500

Framlegg til vedtak:

1. Kontrollutvalet tilrår en budsjetttramme for kontrollarbeidet i Bygland kommune for 2026 på kr 1 081 100
2. Kontrollutvalets budsjettframlegg skal uendra følge det samla budsjettframlegget for kommunen til kommunestyret.

SAK 16/25 FELLES EIGARSKAPSKONTROLL MED FORVALTNINGREVISJON

Handsaming i møte:

Framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

1. Bygland kontrollutval bestiller gjennomføring av eigarskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Setesdal Brannvesen IKS.

2. *Det er ein føresetnad at alle eigarkommunar vedtek å delta i gjennomføringa av eigarskapskontrollen og forvaltningsrevisjonen.*
3. *Prosjektplan bes framlagt på neste møte i utvalet.*

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Bakgrunn for saka:

Det har tidlegare vore drøfta gjennomføring av felles eigarskapskontroll for eit av Setesdal-kommunanes interkommunale selskap.

I planen er følgande selskap prioritert for eigarskapskontroll:

- *Setesdal Brannvesen IKS*
- *Konsesjonskraft IKS*

Eigarskapskontroll innebere å kontrollera om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eigarinteresser gjer dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipp for eigarstyring.

Vurderingar:

Kontrollutvala i Bykle, Valle og Evje og Hornnes har alle gjort vedtak om å sette i gong ein felles eigarskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Setesdal Brannvesen IKS.

Føresetnaden for ein slik kontroll bør vere at alle eigarkommunane vedtek å delta i gjennomføringa.

Sekretariatet vil ta på seg ein samordningsrolle for å sikre like bestillingar i dei respektive kontrollutval.

Saken vert lagt fram for drøfting og eventuell bestilling.

Framlegg til vedtak:

1. Bygland kontrollutval bestiller gjennomføring av eigarskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Setesdal Brannvesen IKS.
2. Det er ein føresetnad at alle eigarkommunar vedtek å delta i gjennomføringa av eigarskapskontrollen og forvaltningsrevisjonen.
3. Prosjektplan bes framlagt på neste møte i utvalet.

SAK 17/25 REVISOR ORIENTERAR

Handsaming i møte:

Rekneskapsrevisjon:

- Oppstart interimsrevisjon
- Set i gong arbeidet med risikovurdering forenkla etterlevelsesk kontroll i løpet av hausten.

Forvaltningsrevisjon:

- Revisor vil på generelt grunnlag følgje opp offentleglova og møteoffentlegheit mot kommunen.
- Arbeidet med forvaltningsrevisjonen er godt i gong.

Framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Kontrollutvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Bakgrunn for saka:

Det er kontrollutvalets ansvar å sjå til at det blir gjennomført revisjon i kommunen.

Revisor orienterar løpande gjennom året om relevante saker og tema. På denne måten held kontrollutvalet seg informert om det løpande revisjonsarbeidet.

Dei tema revisor orienterar om vil bli protokollført.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

Fast post

Videre arbeid i kontrollutvalet: Neste møte i kontrollutvalet 24.11.25

Eventuelt

Kontrollutvalet inviterer kommunedirektør til neste møte for å orientera om:

- Beredskapsarbeidet i kommunen
- Sårbarheit i kommunens økonomi ift. kraftinntekter framover og prognoser frå Å energi.

Referatsak

Ref. 02/25 Innkalling representantskapsmøte SMG IKS (vedlegg i e-post)

Kontrollutvalet tar referatsaka til orientering

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 19/25

Møtedato: 24.11.25

Sakshandsamar: ILA

SAK 19/25 KONTROLLUTVALETS ÅRSPLAN 2026

Vedlegg:

Framlegg til årsplan for 2026

Bakgrunn for saka:

Det er etablert ein praksis med å utarbeide ein årsplan for kontrollutvalet.

Sekretariatet har utarbeidd eit forslag til årsplan som vert lagt fram for godkjenning i utvalet.

Årsplanen er ikkje å forstå som ein fullstendig presentasjon av alle dei oppgåver/saker som kontrollutvalet vil handsame i løpet av året, men legger vekt på dei oppgåver som utvalet etter lov og forskrift er pålagt å handsame.

I tillegg til dei ordinære sakene vil det i løpet av året også dukke opp førespurnader og problemstillingar som vert gjenstand for drøfting i utvalet.

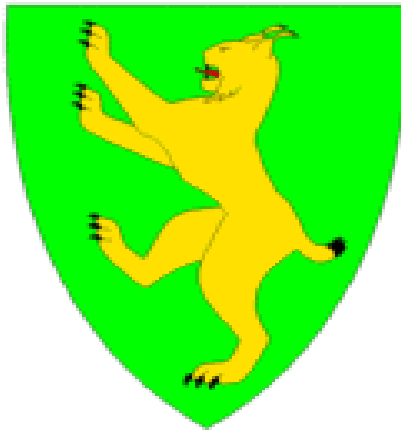
Kontrollutvalet oppfordrast til å komme med innspel til planen og bes vurdere moglege orienteringar.

Framlegg til vedtak:

Framlegg til kontrollutvalets årsplan for 2026 vert vedteke.

Bygland kommune

Kontrollutvalets årsplan 2026

INNLEDNING

Kommunestyret har etter kommunelova § 22 det øvste ansvaret for å kontrollere kommunens verksemd. Etter kommunelovas § 23-1 vel kommunestyret sjølv eit kontrollutval som skal føre løpande tilsyn på deira vegne.

Kontrollutvalet kan hjå kommunen, utan hinder av teieplikt, krevje ei kvar opplysning, utgreiing eller eit kvart dokument og gjera dei undersøkingar som det finn naudsynt for å gjennomføre oppgåvene. Kontrollutvalet skal likevel ikkje overprøve politiske beslutningar og har ikkje tilsynsansvar overfor kommunestyret.

KONTROLLUTVALETS VERKSEMD

Kontrollutvalets møter vert haldne i kommunehuset i Bygland, i kommunestyresalen. Møta startar kl. 09.00 og er opne for alle.

Utvalet har fastsett møteplan for 2026 og det vert lagt opp til 5 møte. Ved behov vert det avhalde fleire møte.

For å sikre at kontrollutvalet er uavhengig av både administrasjon og revisjon skal utvalet i tråd med kommunelova §23-7 ha ein eigen administrasjon. Dette vert ivareteke av Agder Sekretariat som har ansvar for at sakane er forsvarleg utgreia og at utvalets vedtak vert iverksett.

KONTROLLUTVALGETS OPPGÅVER

Kontrollutvalets oppgåver ved rekneskapsrevisjon

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunens rekneskapar vert revidert på ein betryggande måte. Kontrollutvalet skal også gi uttale til kommunestyret om årsrekneskapen. Denne uttalen skal følge formannskapets innstilling til kommunestyret.

Kontrollutvalets oppgåver ved forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll

Forvaltningsrevisjon er eit verktøy som kommunestyret og kontrollutvalet skal bruke for å sikre at kommunen vert driven på ein måte som ivareteke innbyggjaranes behov på ein best mogleg måte. Forvaltningsrevisjon er ei av dei pålagte oppgåvene til kontrollutvalet.

Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalet undersøke om kommunen etterlever regelverk, når fastsette mål, og om ressursane forvaltast på ein effektiv måte.

Forvaltningsrevisjon vil ha høg nytteverdi, både i utvalets kontrollverksemd, og i kommunens internkontroll og forbetningsarbeid.

Kontrollutvalet vil løpande rapportere resultata av gjennomførte forvaltningsrevisjonar til kommunestyret, samt sjå til at dei vedtak som kommunestyret fattar ved handsaminga av forvaltningsrevisjonsrapporter vert følgt opp.

Ifølge kommunelova § 23-4 inneberer eigarskapskontroll «å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eigarinteresser, gjer dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipp

for eigarstyring».

Når eit selskap har fleire eigarar er det som oftast formålstenleg å samordne felles eigarskapskontroll mellom eigarkommunane. Sekretariatet vil bidra med nødvendig samordning i kontrollutvala som bestiller.

Øvrige saker

Oppgåvene nemnt ovanfor utgjer den mest ressurskrevjande delen av kontrollutvalets kontroll med forvaltninga og gjennomførast ved at utvalet gjer bestillingar hos revisjonen.

Utover dette handsamar kontrollutvalet mellom anna følgande saker:

- Bestillingar frå kommunestyret
- Fremme forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen
- Uavhengighetserklæringar frå revisor
- Planlagt revisjonsarbeid
- Gjennomført revisjonsarbeid
- Nummererte brev frå revisor
- Forenkla etterlevelseskontroll
- Rapporter frå statlege tilsynsorgan og kommunens oppfølging
- Verksemdsbesøk
- Orienteringar frå administrasjonen om aktuelle tema
- Førespurnader frå innbyggjarar
- Saker utvalet ønsker å ta opp på eige initiativ

Kompetanse og opplæring

Kontrollutvalets oppgåver er mange og til dels krevjande. Kunnskap om kontrollutvalets rolle og oppgåver er nødvendig for å utføre dei oppgåvene som ligg til utvalet.

Kontrollutvalet vert årleg invitert til mellom anna landskonferansen for kontrollutval i regi av NKRF – kontroll og tilsyn i kommunane og/eller Forum for kontroll og Tilsyn (FKT). Dette er samlingar som gir økt kunnskap, inspirerer og gir moglegheit for å knytte kontakt med andre kontrollutval. Opplæring kan også skje lokalt gjennom økt fokus på tema i møta og lokal konferanse i regi av Agder Sekretariat.

Kontrollutvalets møteplan 2026

Aktivitetar/Saker	09.02	27.04	08.06	05.10	16.11
Godkjenning av protokoll	x	x	x	x	x
Referatsaker	x	x	x	x	x
Orienteringar	x	x	x	x	x
Årsmelding for kontrollutvalet 2025	x				
Årsplan for kontrollutvalet 2027					x
Årsrekneskap og årsberetning 2025		x			
Uavhengighetserklæringar frå revisor		x			
Revisjonsstrategi 2026				x	
Risiko og vesentlighetsvurdering forenkla	x				

Årsplan for kontrollutvalet 2026

etterlevelseskontroll					
Rapport forenkla etterlevelseskontroll				x	
Budsjett for kontrollarbeidet 2027				x	
Verksemdsbesøk					
Interim/planlegging				x	
Forvaltningsrevisjonsrapport					
Eigarskapskontroll					
Revisor orienterar	x	x	x	x	x
Eventuelt	x	x	x	x	x

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 20/25

Møtedato: 24.11.25

Sakshandsamar: ILA

SAK 20/25 VALGT OMRÅDE FOR ETTERLEVINGSKONTROLL MED ØKONOMIFORVALTNINGA

Vedlegg:

Risiko og vesentlighetsvurdering for forenkla etterlevingskontroll frå Agder Kommunerevisjon IKS, datert 14.10.2025

Bakgrunn for saka:

I kommunelova § 24-9 står det følgande om revisors oppgåve:

Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.

Saksframstilling:

Ansvar for oppgåva ligg hjå rekneskapsrevisor, og lova legg opp til at det skal utarbeidast ein uttale basert på arbeid med moderat grad av sikkerheit.

Det går fram av risiko- og vesentlighetsvurderinga at revisor, etter ei samla vurdering har valt ut området vedtak på særskilt tilrettelagte bustader som tema for kontrollen.

Revisor vil sjå på etterleving av følgande forhold:

- *Har kommunen en oversikt over boliger med utleie til helse- og sosialformål*
- *Har kommunen gyldige enkeltvedtak på tildeling av bolig med særskilt tilrettelegging i de tilfeller det kreves mva-kompensasjon på utgifter til boligen, og oppfyller vedtakene kravene til legitimering av retten til å kreve mva-kompensasjon*

Den forenkla etterlevingskontrollen med økonomiforvaltninga vil bli gjennomført og rapportert til kontrollutvalet innan den lovpålagte fristen 30. juni 2026.

Rekneskapsrevisor vil vere til stades i møtet.

Vurdering:

Forenkla etterlevingskontroll erstattar ikkje den ordinære rekneskapsrevisjonen eller forvaltningsrevisjonen, men fungerer som eit supplement til desse. Kontrollutvalet sitt ansvar er avgrensa til å sjå til at slik kontroll blir gjennomført, samt å halde seg orientert om risiko- og vesentlighetsvurderinga og resultatata frå kontrollen.

Denne typen kontroll styrkjer kontrollutvalet sitt grunnlag for å ivareta ansvaret for å føre tilsyn med at økonomiforvaltninga skjer i tråd med lovverk og politiske vedtak.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tek risiko- og vesentlighetsvurderinga for forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga i Bygland kommune til orientering.

FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL ØKONOMIFORVALTNINGEN 2025 – BYGLAND KOMMUNE – RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

1. Bakgrunn

Forenklet etterlevelseskontroll er hjemlet i kommuneloven § 24-9 og angir følgende oppgave til revisor:

«Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko - og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30.juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.»

Denne bestemmelsen ble tatt inn i loven da kontroll av økonomiforvaltningen forsvant som fast del av regnskapsrevisjonen etter endring av revisjonsforskriften i 2004. Utvalget som la frem NOU 2016: 4 Ny kommunelov uttalte bla. «Målsettingen med å innta denne oppgaven er å etablere et system i forlengelsen av den finansielle revisjonen, med enkle og jevnlig kontrollen som i større grad kan fange opp betydelige svakheter i sentrale deler av økonomiforvaltningen.»

Det er i forarbeidene presisert dette skal være en oppgave som skal løses med begrenset ressursbruk, og det skal avgis en uttalelse med moderat sikkerhet, i motsetning til revisjonsberetningen som avgis med høy sikkerhet. Denne oppgaven skal ikke være en erstatning for kommunens internkontroll, men kan bidra til å forbedre internkontrollen.

Det er kommunen som juridisk enhet som er vurderingsenhet, da kommunen ikke har noen kommunale foretak, gjelder dette kun kommunen

2. Økonomiforvaltningen – områder som omfattes av kontrollen

Etterlevelseskontrollen skal rette seg mot de delene av økonomiforvaltningen som revisor ikke har gjennomgått ved sin finansielle revisjon etter kommuneloven § 24-5.

I den finansielle revisjon skal revisor rette sin kontroll mot den delen av internkontrollen som har betydning for å kunne utarbeide et årsregnskap uten vesentlige feil. I merknadene til kommuneloven § 24-6 første ledd slås det fast at bestemmelsen ikke krever at revisor skal utføre revisjonshandlinger knyttet til den økonomiske internkontrollen utover det som er nødvendig for å kunne uttale seg om årsregnskapet.¹

Avgrensning av hvilke områder revisor skal se på gjennom den finansielle revisjonen innebærer at de øvrige områder av den økonomiske internkontrollen skal revideres vha forenklet etterlevelseskontroll eller at kontrollutvalget igjennom sitt bestilleransvar ber om en gjennomgang på dette området.

Kommunelovens kapittel 14 Økonomiforvaltning og kapittel 15 Selvkost gir en vid definisjon av økonomiforvaltningen.

Aktuelle områder som kan underlegges forenklet etterlevelseskontroll er:

- Finansforvaltning
- Selvkostområder
- Offentlige anskaffelser
- Offentlig støtte
- Beregning av driftstilskudd til private barnehager
- Andre tilskudd /overføringer til private
- Kontraktsoppfølging

Forenklet etterlevelseskontroll av økonomiforvaltningen omfatter ikke vurderinger av produktivitet, kostnadseffektivitet, kvalitet, måloppnåelse eller virkninger. Vurdering av disse forhold faller inn under forvaltningsrevisjon.

3. Risiko – og vesentlighetsvurdering

Bygland kommune har vedtatt en rekke reglementer og retningslinjer som har betydning for økonomiforvaltningen. Vi har i vår risikovurdering tatt for oss de områder som har stor betydning for kommunen, og dens innbyggere og foretatt en overordnet risikovurdering.

Vurderingen er ikke foretatt på samtlige områder, men på de områder vi har vi ansett relevante og aktuelle.

¹ Prop. 46 L (2017-2018) side 409

- **Selvkost**

Dette er de områder som det i lov eller forskrift er fastsatt at gebyrer ikke skal være større enn kostnadene ved å yte tjenesten. Dette omfatter:

- Renovasjon
- Vannforsyning
- Avløpshåndtering
- Tømming fra slamavskillere
- Plan- og byggesaksbehandling
- Oppmåling og matrikkelføring
- Feietjeneste

Beregning av selvkost er fom 1.1.20 lov- og forskriftsbestemt.

Risikovurdering

Selvkostområder utgjør en betydelig del av kommunen aktivitet. Erfaring fra gjennomførte kontroller er at det er avdekket få feil. De feil som er avdekket har hatt uvesentlig betydning for kommunens innbyggere.

Vi vurderer det som lite sannsynlig at avvik inntreffer og at avvik kan få ubetydelig / mindre alvorlig konsekvenser.

- **Offentlige anskaffelser**

Kommunen er underlagt lov om offentlige anskaffelser med forskrift. Denne loven skal bidra til effektiv bruk av ressurser. Dette er et komplisert regelverk som stiller krav til kompetanse og kapasitet i kommunen. Årlig foretar kommunen betydelige innkjøp.

Det ble i 2024 gjennomført forenklet etterlevelseskontroll på dette området. Det ble avgitt modifisert konklusjon på kontrollen. Dette ble kommunisert i brev nr. 1/25 til kontrollutvalget.

Kommunen har iverksatt tiltak etter kontrollen ble gjennomført.

Risikovurdering

Vi vurderer det som sannsynlig at det foreligger avvik her og at avvik kan få mindre alvorlige konsekvenser. Risikoen for avvik vurderes størst på anskaffelser mellom kr 100 000 som er grensen for anskaffelseslovens virkeområde¹ og 1,3 mnok som er terskelverdien for vare og tjenestekontrakter.² Dette basert på at slike anskaffelser ofte gjøres av ansatte i kommunen med ulik innkjøpskompetanse. Det ble modifisert konklusjon ved gjennomgangen i 2024.

² Forskrift om offentlige anskaffelser § 5-3 (1)

- **Finans – og gjeldsforvaltning**

I Prop. 46 L (2017-2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner uttaler utvalget at: «Finans - og gjeldsforvaltningen er et område med potensiell stor risiko, som man lokalt må ha god styring og kontroll med».

Finansiell risiko omfatter alle former for finansiell risiko, slik som kredittrisiko, kursrisiko, renterisiko, likviditetsrisiko osv.

Det fremkommer av kommuneloven³ at kommunestyret skal vedta et finansreglement som skal inneholde bestemmelser som hindrer kommunen i å ta vesentlig finansiell risiko i finans- og gjeldsforvaltningen.

Det er i finansforskriften gitt krav til innhold i finansreglementet. Kommunestyret vedtok i sak 64/19 finansreglement for Bygland kommune. Ihht krav i finansforskriften ble det foretatt en ekstern kvalitetssikring av dette før det ble vedtatt.

Risikovurdering

Det er betydelige midler som forvaltes, deler av finansreglementet var gjenstand for forenklet etterlevelseskontroll i 2020, og det ble ikke avdekket vesentlige avvik.

Historisk har det vært få / ubetydelige avvik her.

Vi vurderer det som lite sannsynlig at avvik inntreffer og at avvik kan få middels alvorlige konsekvenser.

- **Kapitalvarer – justering**

Merverdiavgifts-/ merverdiavgiftskompensasjonsloven med forskrifter

Lovgivningen på dette området er detaljert og krever god kompetanse for å kunne oppfylle alle de krav som er stilt i lovgivningen.

Kommunen har betydelige investeringer i fast eiendom (kapitalvare). Det er i avgiftslovgivningen lagt opp til at kompensasjon / fradrag for merverdiavgift skal gjenspeile bruk av kapitalvaren avgiftsmessig sett. Dette innebærer at ved anskaffelse av en kapitalvare er det stilt krav til hva som må dokumenteres for å sikre at merverdiavgift blir korrekt behandlet ved endret bruk av kapitalvaren, f.eks. at et bygg som er oppført til å benyttes i egen virksomhet (f.eks. lokaler til administrasjonen) endrer bruk, en velger å selge dette bygget ut til f.eks. et interkommunalt selskap eller private aktører.

En kan her, om en ikke har all nødvendig dokumentasjon på plass, risikere å tilbakebetale tidligere kompensert / fradragsført merverdiavgift.

Risikovurdering:

Området er regulert i merverdiavgifts-/ merverdiavgiftskompensasjonsloven med forskrift. Det er et område som er detaljregulert, og som stiller høye krav til dokumentasjon. Risikoen er liten /fraværende om kommunen har uendret bruk av sine investeringer. Dersom bruk endres (avgiftsmessig sett) kan mangler på området få betydelige konsekvenser beløpsmessig.

Det ble foretatt kontroll her i 2022, og det ble ikke avdekket vesentlige avvik.

³ Kommuneloven § 14-13.

Det vurderes at det er lite sannsynlig at feil vil inntreffe, og at konsekvensen vil være alvorlige.

- **Egenandel for beboere på institusjon - langtidsopphold**

Ved langtidsopphold skjer egenbetaling på bakgrunn av størrelsen på beboers inntekt, ikke faste satser som ved korttidsopphold. Egenandelen beregnes med bakgrunn i Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 3.

Vederlagsberegning kan være krevende fordi forskriften er knapp, og den reiser kompliserte spørsmål både av økonomisk og juridisk art. Kommunen må ha tverrfaglig kompetanse og gode rutiner for vederlagsberegning.

Dersom beboerens økonomiske situasjon endrer seg vesentlig, eller tidligere vedtak viser seg å bygge på uriktige opplysninger, skal saken opp til ny vurdering.

Dersom skatteoppgjøret fra foregående år viser at det ikke er beregnet riktig egenandel, skal det skje et etteroppgjør.

Beboere på institusjon er ofte mennesker med nedsatt kapasitet til å følge opp egen økonomi, det er derfor ekstra viktig at kommunen sørger for betryggende kompetanse, oppfølging og internkontroll rundt behandlingen av slike saker.

Området var gjenstand for forenklet etterlevelseskontroll i 2023, uten at det ble avdekket vesentlige avvik.

Risikovurdering:

Området er regulert i egen forskrift, og det er kompliserte spørsmål av både økonomisk og juridisk art, som stiller høye krav til saksbehandlers kompetanse. Sannsynligheten for at feil kan oppstå vurderes å være middels.

Konsekvensen for kommunens regnskap vurderes å være lav, men feil beregning av oppholdsbetaling kan få betydelige konsekvenser for beboere. Dette sammen med at gruppen som bor på institusjon ofte har nedsatt kapasitet til å følge opp egen økonomi gjør at feil på individnivå kan bli vesentlige for enkeltpersoner.

Det ble foretatt kontroll her i 2023, og det ble ikke avdekket vesentlige avvik.

Det vurderes at det er lite sannsynlig at feil vil inntreffe, og at konsekvensen kan være middels alvorlige.

- **Vedtak på særskilt tilrettelagte boliger**

Hovedregel er at det ikke ytes mva-kompensasjon for anskaffelser til bygg, anlegg eller annen fast eiendom for utleie. Kompensasjon ytes likevel for anskaffelser til boliger med helseformål eller sosiale formål.

For at boligen skal anses som en helse- og sosialbolig må 2 vilkår være oppfylt:

- Boligen må være særskilt tilrettelagt for helse- eller sosialformål
- Boligen må brukes av beboer som har behov for tilrettelagt bolig på grunn av funksjonsnedsettelse eller alder

For å kunne kreve mva-kompensasjon er det en forutsetning av kommunen dokumenterer at vilkårene er oppfylt for hver enkelt bolig.

Risikovurdering:

Området er regulert i merverdiavgiftskompensasjonsloven med forskrift.

Det stilles både krav til at boligen må være særskilt tilrettelagt, og at det av vedtak om tildeling av bolig fremkommer at beboer har et behov for tilrettelagt bolig.

Manglende oppfylling av krav kan få betydelige konsekvenser beløpsmessig. Dette gjelder spesielt knyttet til oppføring av særskilt tilrettelagte boliger dersom ikke dokumentasjonskravene er oppfylt.

Det vurderes at det er middels sannsynlig at feil vil inntreffe, og at konsekvensen kan være alvorlige.

4. Tidligere gjennomførte etterlevelseskontroller

2019:

Offentlige anskaffelser

2020:

Finansforvaltning, finansreglementets kapittel 3 «Retningslinjer for forvaltning av gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler».

2021:

Tiltakspakker koronaepidemien.

2022:

Dokumentasjon ved anskaffelse og fremstilling av kapitalvarer.

2023:

Egenandel for beboere på institusjon – langtidsopphold

2024:

Offentlige anskaffelser

5. Område hvor det foretas forenklet etterlevelseskontroll i 2025

Det fremkommer av God kommunal revisjonsskikk RSK 301 for Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen punkt 7:

«Revisor velger ut områder for kontroll basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering.»

Her vil vi se på etterlevelse av følgende forhold:

Vedtak på særskilt tilrettelagte boliger

Kriteriene er hentet fra :

- Lov om merverdiavgift § 3-11
- Lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv. §4
- Forskrift om mva-kompensasjon til kommuner mv. § 7
- Merverdiavgiftshåndboken 23.5.5 (vedtak)

Her vil vi se på etterlevelse av følgende forhold:

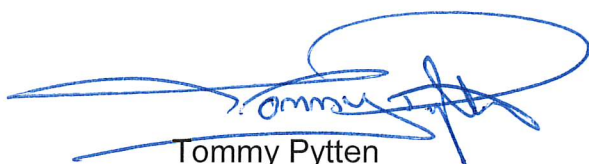
- Har kommunen en oversikt over boliger med utleie til helse- og sosialformål
- Har kommunen gyldige enkeltvedtak på tildeling av bolig med særskilt tilrettelegging i de tilfeller det kreves mva-kompensasjon på utgifter til boligen, og oppfyller vedtakene kravene til legitimering av retten til å kreve mva-kompensasjon.

6. Rapportering til kontrollutvalget

Forenklet etterlevelseskontrollen med økonomiforvaltningen vil bli gjennomført og rapportert til kontrollutvalget innen den frist som loven har satt, 30. juni 2026. Rapportering skjer med kopi til kommunedirektør.

Kontrollen vil bli utført i samsvar med God kommunal revisjonsskikk RSK 301 for Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen.

Kristiansand, 14. oktober 2025

Tommy Pytten
Statsautorisert revisor

Vedlegg:

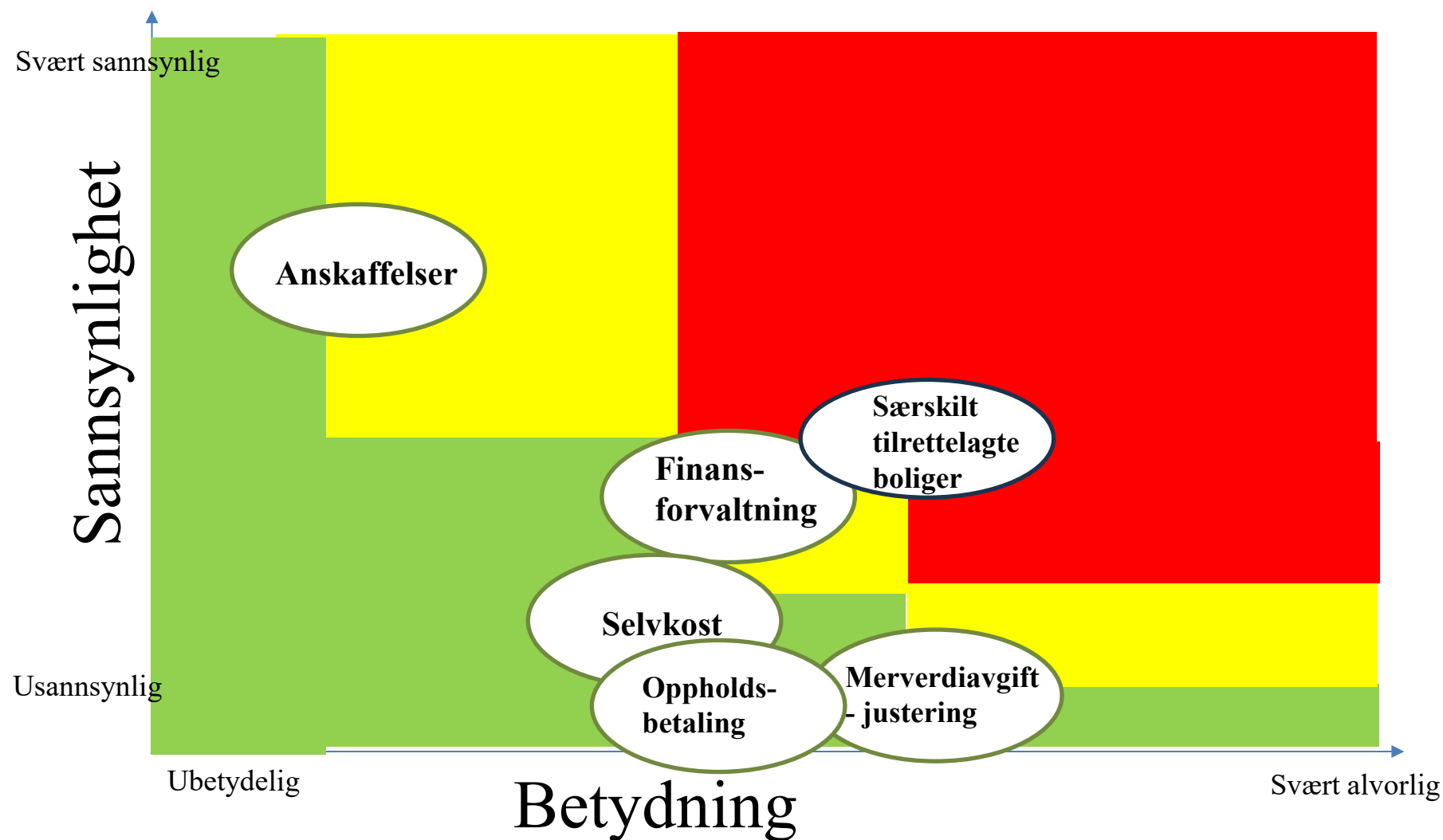
Vedlegg 1 Oversikt over risiko og vesentlighetsvurdering

Vedlegg 2 Definisjon av begreper

Kopi: Kommunedirektør

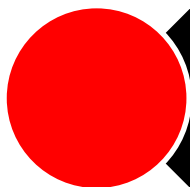
Risiko - og vesentlighetsvurdering

Vedlegg 1

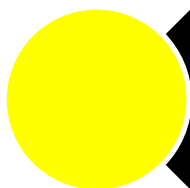

VEDLEGG 2 : DEFINISJON AV BEGREPER

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Områder vurdert i rød sone i figur

Områder vurdert i gul sone i figur

Områder vurdert i grønn sone i figur

Valideringsord	Beskrivelse
Lite sannsynlig	Svært tvilsomt
Mindre sannsynlig	Tvilsomt
Sannsynlig	Det er indikasjoner på
Meget sannsynlig	Vi tror at
Svært sannsynlig	Vi er overbevist om

Valideringsord	Beskrivelse
Ubetydelige konsekvenser	Uvesentlig, ingen som vil henge seg opp i manglende etterlevelse
Mindre alvorlige konsekvenser	Rammer få, eller flere i liten grad
Alvorlige konsekvenser	Kritisk/alvorlig
Meget alvorlige konsekvenser	Meget alvorlig, gjelder mange
Svært alvorlige konsekvenser	Katastrofalt, svært alvorlig. Rammer mange i stor grad

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 21/25

Møtedato: 24.11.25

Sakshandsamar: ILA

SAK 21/25 KOMMUNEDIREKTØREN SI OPPFØLGING AV NUMMERT BREV NR. 1-25

Vedlegg:

Nummerert brev nr. 1-25 frå Agder Kommunerevisjon IKS
Kommunedirektøren si tilbakemelding på brev nr. 1-25

Bakgrunn for saka:

Det nummererte brevet frå revisor i samband med forenkla etterlevingskontroll på området kommunen si etterleving av føresegner og vedtak for økonomiforvaltninga knytt til regelverket for offentlege anskaffingar – protokollplikt, vart lagt fram for kontrollutvalet i møte 06.10.25.

Nummerert brev nr. 1-25 følgjer som vedlegg til saka. Det blir vist til dette for nærare skildring av kva revisor har teke opp.

Kontrollutvalet fatta følgjande vedtak:

Kontrollutvalet tar revisors attestasjonsuttale frå forenkla etterlevelseskontroll og nummerert brev nr. 1-25 til orientering.

Kontrollutvalet ber kommunedirektør kome med skriftleg tilbakemelding innan 01.11.25 på oppfølginga av nummerert brev 1-25.

Kommunedirektøren har sendt skriftleg tilbakemelding med si oppfølging av revisors brev nr. 1-25. For nærare informasjon blir det vist til dette.

Kommunedirektøren er invitert til møte for å presentere si tilbakemelding.

Vurderingar:

Når revisor kjem med skriftlege merknader i nummerert brev, er det etablert rutine for at kommunedirektøren skal svare på desse merknadene skriftleg.

Kontrollutvalet har eit ansvar for å sjå til at forhold som er påpeika i nummererte brev blir følgde opp. Tilbakemeldinga viser kva tiltak kommunen har sett i verk for å sikre at regelverket for offentlege anskaffingar blir følgde opp.

Sekretariatet har elles ingen merknader.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tek kommunedirektøren si tilbakemelding til orientering.

Til kontrollutvalget i Bygland kommune

Brev nr.1/25

Forenklet etterlevelsesk kontroll økonomiforvaltningen 2024 – offentlige anskaffelser

Konklusjon

Basert på revisjonens gjennomgang avga vi uttalelse med følgende konklusjon:

Grunnlag for konklusjon med forbehold

Det ble kontrollert innkjøp fra 5 leverandører. For 2 av de kontrollerte forelå det avvik på anskaffelsesprotokoll, mens det forelå avvik på frivillig konkurranse i 1 av de kontrollerte.

Konklusjon med forbehold

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi, med unntak av de avvik som er beskrevet i avsnittet «grunnlag for konklusjon med forbehold», ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Bygland kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd de kontrollerte bestemmelsene i Forskrift om offentlige anskaffelser § 7-1, samt veileder til reglene om offentlige anskaffelser kapittel 5.2.2.»

Bakgrunn

Basert på risikovurdering lagt frem for kontrollutvalget ble følgende valgt ut for kontroll i 2024

Etter en samlet vurdering har revisjonen valgt ut området: Overholdelse av regelverket for offentlige anskaffelser- protokollplikt ved kjøp av varer og tjenester mellom 0,1 mnok og 1,3 mnok.

Kriteriene er hentet fra «Forskrift om offentlige anskaffelser § 7-1», samt veileder til reglene om offentlige anskaffelser kapittel 5.2.2. Her vil vi se på etterlevelse av følgende forhold:

- *Er vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelsen nedtegnet i en protokoll?*
- *Er det gjennomført en frivillig kunngjøring av konkurransen?*

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Gjennomført kontroll

Det ble hentet ut oversikt over kjøp fra de enkelte leverandører på beløp mellom kr 0,1 mnok og kr 1,3 mnok i 2024. Basert på dette, valgte revisjonen å kontrollere 5 anskaffelser.

Resultatet av denne kontroll kan oppsummeres slik:

For 2 av de kontrollerte forelå det avvik på anskaffelsesprotokoll, mens det forelå avvik på frivillig konkurranse i 1 av de kontrollerte.

Antallet avvik er av en slik størrelsesorden sett i forhold til vårt utvalg at vi har vurdert hvorvidt det kvalifiserer til konklusjon med forbehold eller negativ konklusjon i vår uttalelse.

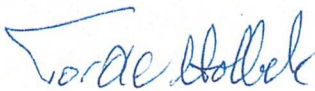
En konklusjon med forbehold innebærer at med unntak av de avvikene vi har identifisert er det ikke avdekket forhold som gir oss grunn til å tro at kommunen ikke i det alt vesentligste overholder revisjonskriteriene.

En negativ konklusjon innebærer at vi mener det foreligger forhold som gir oss grunn til å tro på at kommunen ikke overholder revisjonskriteriene.

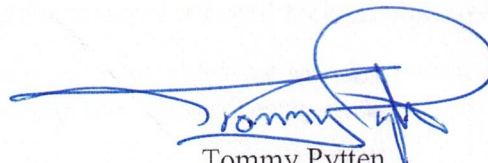
Basert på våre funn har vi valgt konklusjon med forbehold, og ikke en negativ konklusjon.

Vi ber administrasjonen komme med en skriftlig tilbakemelding, innen 1. september, vedrørende resultatet av denne kontroll, og at denne tilbakemelding også oversender til kontrollutvalget.

Kristiansand, 26. juni 2025

Tor Ole Holbek
Revisjonsdirektør

Tommy Pytten
Statsautorisert revisor

Kopi: Kommunedirektør

Fra: Forgard, Knut Olav <knut.olav.forgard@bygland.kommune.no>

Sendt: mandag 6. oktober 2025 09:50

Til: Tommy Pytten <Tommy.Pytten@agderkomrev.no>

Kopi: Brekke, Aslak Jørundland <aslak.jorundland.brekke@bygland.kommune.no>; Tor Ole Holbek <Tor.Ole.Holbek@agderkomrev.no>; Ellingsberg, Simon <Simon.Ellingsberg@bygland.kommune.no>

Emne: SV: Tilbakemelding på brev nr 1 2025 - forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen 2024 - offentlige anskaffelser

Hei,

Her følger noen tiltak som planlegges iverksatt for å forhindre fremtidige brudd på lov og forskrift innen offentlige anskaffelser:

- Jevnlig gjennomgang av kommunens innkjøpsreglement for kommunens ledergruppe og andre stillinger dette er relevant for. Dette ble gjort før sommeren for ledergruppa, men planen er at man også må involvere andre ansatte, spesielt innenfor kommunalområdet Samfunn, i en slik gjennomgang. Kommunalsjefene må selv vurdere hvem dette er relevant for.
- Innkjøpsreglementet er lagt lett tilgjengelig på forsiden på kommunens intranettside.
- Innkjøpsreglementet skal revideres senest innen 2026.
- Oversikt over kommunens OFA-avtaler er blitt mye bedre etter OFA IKS gikk over til nytt brukergrensesnitt på deres hjemmeside. Denne oversikten er nylig formidlet til kommunens ledergruppe, og videresendt til aktuelle ansatte. Dette må gjøres med jevnlig mellomrom.
- E-læringskurs i offentlige anskaffelser, dekket av OFA, er videresendt til kommunalsjef Samfunn og driftsleder. Her er planen at alle ansatte som jobber med prosjekter som overgår terskelverdiene, skal ta dette kurset.
- Nyansatt prosjektleder på Samfunn skal blant annet ha et fokus på offentlige anskaffelser. Dette er gjenoppretting av en stilling kommunen sist hadde i 2019 (da: VA-ingeniør), og vil være en styrking av kommunens ressurser på bl.a. dette området.
- Kommunalsjef Økonomi, og også kommunens OFA-kontakt/innkjøpsansvarlig, har hatt gjennomganger med vikarierende driftsleder om hvordan anskaffelser mellom kr 100.000 og 1,3 mill. ekskl. mva. skal gjøres. Driftslederen har ansvar for mange anskaffelser, og når det har vært en del utskiftinger i denne stillingen de siste par årene, må man ha fokus på opplæring av de som er nye i stillingen. Dette er likevel sårbart når opplæringen gjøres av én person som også har mange andre ansvarsområder, og den har derfor i noen tilfeller kommet litt sent. Et mål må derfor være at flere personer i organisasjonen lærer opp til å bli gode på dette fagområdet, spesielt innenfor Samfunn, hvor det er flest ansatte som bruker regelverket aktivt.

- Sentrale stillinger innenfor fagområdet hadde et godt møte med OFA nylig, hvor det ble opprettet kontakt. Poenget her er at OFA kan bistå kommunen faglig ved behov, og at kommunen skal ha lav terskel for å ta kontakt.
- Man bør vurdere om det er formålstjenlig å opprette interkommunalt fagnettverk, f.eks. for setesdalsregionen, når det gjelder dette fagområdet, siden det er et omfattende regelverk som kan være krevende for flere mindre kommuner, og et forum for faglig sparring på tvers av kommunegrensene kan bidra konstruktivt. OFA IKS har allerede jevnlig samlinger for OFA-kontaktene, men på disse samlingene er det bare OFA-kontaktene som er med, så da er det mange som bruker regelverket jevnlig som ikke får ta del i dette.
- Maler for mindre anskaffelser bør forenkles så langt det lar seg gjøre, og gjøres lettere tilgjengelig, for å redusere «terskelen» for ansatte som oppfatter regelverket som krevende.

Med venleg helsing

Knut Olav Forgard

| Stabseining økonomi

M | E knut.olav.forgard@bygland.kommune.no

[Web](#) | [Facebook](#) | [LinkedIn](#)

Bygland kommune
Med hjarta i Bygland

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 22/25

Møtedato: 24.11.25

Sakshandsamar: ILA

**SAK 22/25 PROSJEKTPLAN «EIGARSKAPSKONTROLL OG
FORVALTNINGSREVISJON SETESDAL BRANNVESEN IKS»**

Vedlegg:

Framlegg til prosjektplan frå Agder Kommunerevisjon IKS, datert 06.11.25

Bakgrunn:

Kontrollutvalet bestilte i sitt møte 06.10.25 gjennomføring av eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon i Setesdal Brannvesen IKS. Agder Kommunerevisjon IKS har utarbeidd eit framlegg til prosjektplan som kontrollutvalet må ta stilling til.

Formålet med revisjonen er å undersøkje om det er samsvar mellom eigarkommunane sine forventningar og Setesdal Brannvesen IKS si oppgåveløysing, herunder om tenestene vert leverte i tråd med lovpålagde krav, styringssignal og kommunen sine mål for brann- og redningstenesta.

Revisor foreslår følgjande problemstillingar i den framlagde prosjektplanen:

Eigarskapskontroll:

I hvilken grad utøver Bygland kommune et aktivt eierskap overfor Setesdal brannvesen IKS basert på tydelige styringssignal?

Forvaltningsrevisjon:

I hvilken grad ivaretar Setesdal brannvesen IKS sentrale brann- og redningstjenester i samsvar med brann- og eksplosjonsvernloven og eiernes styringssignal?

Det viktigaste er å vurdere om problemstillingane samsvarer med kontrollutvalet sine ønskje når det gjeld kva ein vil få svar på gjennom dette prosjektet.

Vurderingar:

Revisjonen tek sikte på å leggje fram rapport frå prosjektet til kontrollutvalet i andre halvår 2026.

For nærare detaljar og avgrensingar vert det vist til framlegget til prosjektplan og til revisors presentasjon av prosjektplanen i møtet.

I samråd med revisor vil det vere mogleg å gjere eventuelle justeringar i prosjektplanen dersom utvalet ønskjer det.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet ber Agder Kommunerevisjon IKS gjennomføre prosjektet «Eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon Setesdal Brannvesen IKS» basert på dei problemstillingane som går fram av prosjektplanen og innanfor kontrollutvalet si budsjettramme.

Eierskapskontroll og
forvaltningsrevisjon av

Setesdal brannvesen IKS

Prosjektplan til Bygland kontrollutvalg

November 2025

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon og føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper, jf. kommuneloven § 23-2 med tilhørende forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. kommuneloven § 23-4.

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak, jf. kommuneloven § 23-3.

1.2 Bestilling

Bygland kommunestyre har vedtatt «Plan for eigarskapskontroll 2023-2027» i sak PS 119/24. Setesdal Brannvesen IKS er satt opp som et prioritert selskap for gjennomføring av eierskapskontroll.

Kontrollutvalget har i møte 06.10.25 fattet følgende vedtak (sak 17/25):

- 1. Bygland kontrollutval bestiller gjennomføring av eigarskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Setesdal Brannvesen IKS.*
- 2. Det er ein føresetnad at alle eigarkommunar vedtek å delta i gjennomføringa av eigarskapskontrollen og forvaltningsrevisjonen.*
- 3. Prosjektplan bes fremlagt på neste møte i utvalet.*

Kontrollutvalgene i de øvrige eierkommunene har fattet tilsvarende vedtak om gjennomføring av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i Setesdal brannvesen IKS.

1.3 Problemstillinger

Prosjektplanen er utarbeidet av Agder Kommunerevisjon IKS i tråd med de krav som stilles til prosjektplan i standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) og standard for eierskapskontroll (RSK 002).

Formålet med revisjonen er å undersøke om det er samsvar mellom eierkommunens forventninger og Setesdal brannvesen IKS sin oppgaveløsning, herunder om tjenestene leveres i tråd med lovpålagte krav, styringssignaler og kommunens mål for brann- og redningstjenesten.

Revisjonen har satt opp følgende forslag til problemstillinger:

Eierskapskontroll

- 1. I hvilken grad utøver Bygland kommune et aktivt eierskap overfor Setesdal brannvesen IKS basert på tydelige styringssignaler?*

Revisjonen vil blant annet undersøke kommunens utøvelse av eierskapet overfor Setesdal brannvesen IKS, med utgangspunkt i eierskapsmeldingen, kommunestyrevedtak, brann- og eksplosjonsvernloven, samt delegasjon av myndighet etter denne loven. Det vil også undersøkes i hvilken grad anbefalinger i selskapskontroll fra 2018 er fulgt opp.

Forvaltningsrevisjon

2. I hvilken grad ivaretar Setesdal brannvesen IKS sentrale¹ brann- og redningstjenester i samsvar med brann- og eksplosjonsvernloven og eiernes styringssignaler?

Revisjonen vil undersøke om Setesdal brannvesen IKS løser sine oppgaver i tråd med eierkommunenes interesser og styringssignaler, samt om selskapet etterlever brann- og eksplosjonsvernloven. Undersøkelsen vil blant annet omfatte selskapets organisering, forebyggende oppgaver og brann- og redningsvesenets utrykninger. Herunder vil vi ha fokus på risiko- og sårbarhetsanalyser utarbeidet av selskapet, samarbeid med andre aktører, kostnadsfordeling og tilleggstjenester.

1.4 Avgrensning

Revisjon omfatter ikke en fullstendig vurdering av alle krav i brann- og eksplosjonsvernloven, men retter seg mot utvalgte bestemmelser som er særlig relevante for kommunens eierskap og brannvesenets kjerneoppgaver. Videre avgrenses revisjonen mot detaljer i den operative driften som hovedsakelig ligger til selskapets faglige og administrative ledelse.

2 Metode

Data vil bli innhentet gjennom dokumentanalyse og intervju.

Aktuelle dokumenter fra eier er blant annet:

- Eierskapsmelding
- Vedtak i kommunestyret
- Delegasjon av myndighet etter brann- og eksplosjonsvernloven
- Protokoller fra representantskapet

¹ Lovpålagte oppgaver

- Egenerklæring fra eierrepresentanten

Fra selskapet vil vi be om blant annet:

- Selskapsavtalen
- Styreprotokoller o.l.
- Selskapets strategi og handlingsplaner
- Årsregnskap og årsberetning
- Instrukser og retningslinjer
- Egenerklæring fra styret

For eierskapskontrollen det være vesentlig å ha samtale med administrativ ledelse i kommunen. I forvaltningsrevisjonen vil intervju med daglig leder og styreleder i Setesdal brannvesen IKS være sentralt.

3 Kilder

Eierskapsutøvelsen vil vurderes opp mot et sett av kriterier på områder der vi har tilstrekkelig informasjon til å gjennomføre vurderinger.² Revisjonskriterier er de krav, normer eller standarder som forvaltningsrevisjonsobjektet skal vurderes opp mot.³ Det er revisjonskriteriene som danner grunnlaget for å vurdere om det foreligger avvik eller svakheter på det reviderte området.⁴

Vi vil utlede kriterier fra blant annet følgende kilder:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven)
- Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) med tilhørende forskrifter
- Selskapsavtalen
- KS' anbefalinger for eierskap, selskapsledelse og kontroll
- Andre dokumenter som regulerer eierstyring og drift av selskapet

Ifølge kommuneloven § 26-1 skal kommunen utarbeide eierskapsmelding minst en gang i valgperioden. Eierskapsmeldingen skal vedtas av kommunestyret. Bestemmelsen fastslår kommunestyrets overordnede ansvar for de verdier og tjenester som forvaltes av selskaper som kommunen har eierinteresser i.⁵

² RSK 002 s. 5

³ RSK 001 s. 5

⁴ NKRF (2023) s. 55

⁵ Prop. 46 L (2017-2018) s. 413

I et interkommunalt selskap har eierne samlet sett et ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser, jf. IKS-loven § 3. IKS-loven § 4 setter opp minstekrav for selskapsavtale i et interkommunale selskap, herunder deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet.

Deltakerne i selskapet utøver sitt eierskap gjennom representantskapet, og representantskapets myndighet reguleres i IKS-loven § 7. Bestemmelser om innkalling til møter i representantskapet, saksbehandling og plikt til å føre protokoll følger av IKS-loven §§ 7-9a. Representantskapet velger styret, jf. IKS-loven § 10. Bestemmelser om styret og styrets sammensetning framgår av IKS-loven § 10.

Det følger av IKS-loven § 13 at styret skal sørge for forsvarlig organisering av selskapets virksomhet. Ordlyden tilsier at styret har det overordnede ansvar for at selskapet er forsvarlig organisert. Styret er ansvarlig for at selskapet drives i samsvar med selskapets formål, selskapsavtalen, selskapets økonomiplan og årsbudsjett, og andre vedtak og retningslinjer fastsatt av representantskapet, jf. IKS-loven § 13. Videre skal styret holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling, jf. IKS-loven § 13 pkt. 3.

Selskapet skal ha en daglig leder som har ansvar for den daglig ledelse, og som skal følge de retningslinjer og pålegg som styret har gitt, jf. IKS-loven § 14. Dette innebærer blant annet å følge opp styrets vedtak, sørge for at selskapets regnskap er i samsvar med lov og forskrifter, og informere styret om selskapets drift, økonomiske situasjon og resultater. Styret skal føre tilsyn med den daglige leders ledelse av virksomheten, jf. IKS-loven § 13.

Brann- og eksplosjonsvernloven regulerer brannvesenets daglige virke og er retningsgivende for brannvesenets arbeid. Forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene (brann- og redningsvesenforskriften) stiller krav til organisering, bemanning, utrustning og kompetanse personell til brann- og redningsvesenet. Forskrift om brannforebygging skal bidra til å redusere sannsynligheten for brann, og begrense konsekvensene brann kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier, jf. forskriften § 1.

Ledelse av et selskap bør følge anerkjente anbefalinger for selskapsledelse som kan utledes av blant annet KS Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll.

4 Gjennomføring

Forvaltningsrevisjonen gjennomføres i tråd med RSK 001. Eierskapskontroll gjennomføres i samsvar med RSK 002. Det tas sikte på at endelig rapport leveres til kontrollutvalget 2. halvår 2026. Revisjonen tar høyde for at det kan dukke opp nye forhold som bør vurderes underveis i gjennomføringen av kontrollen.

Kristiansand, 6. november 2025

Tor Ole Holbek
Revisjonsdirektør

Anne Helene Grunni-Hellestrand
Statsautorisert revisor

5 Litteraturliste

Lover

1999	Lov 29. juni 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper (IKS-loven)
2018	Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
2002	Lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven)

Forskrifter

2015	Forskrift om brannforebygging
2021	Forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene (brann- og redningsvesenforskriften)

Forarbeider

Prop. 46 L (2017-2018)	<i>Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)</i>
---------------------------	---

Litteratur

NKRF	<i>RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon, 2020</i>
NKRF	<i>RSK 002 Standard for eierskapsrevisjon, 2020</i>
KS	<i>KS Folkevalgtprogram Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, 2020, hentet fra Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll</i>

Kommunale dokumenter

Kommunestyret i Bygland kommune	Eierskapsmelding Bygland kommune, vedtatt 05.11.2020
Kontrollutvalget i Bygland kommune	<i>Møtebok 06.10.2025</i>

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 23/25

Møtedato: 24.11.25

Sakshandsamar: ILA

SAK 23/25 REVISOR ORIENTERAR

Bakgrunn for saka:

Det er kontrollutvalets ansvar å sjå til at det blir gjennomført revisjon i kommunen.

Revisor orienterar løpande gjennom året om relevante saker og tema. På denne måten held kontrollutvalet seg informert om det løpande revisjonsarbeidet.

Dei tema revisor orienterar om vil bli protokollført.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

Ordfører og Kommunedirektør
Bygland kommune

Kristiansand, 14.10.2025

Hva er et møte?

Innledning

Kommunestyret i Bygland fattet følgende vedtak i sak 12/2025:

Før kvar møterekke vert det oppretta eit politisk/administrativt møte for å planlegge komande møterekke. Formålet er førebuing av komande møterekke.

Det følger av saksfremlegget til kommunestyre saken at det er ønskelig å samle utvalgsledere og opposisjon sammen med administrativ ledelse for å forberede de ulike møterekkene. Formålet er ifølge kommunen å forbedre kommunikasjon og samarbeid mellom administrativt og politisk nivå.

Videre fremkommer det av saksfremlegget at saker ikke skal behandles i et slikt møte og det skal ikke diskuteres eller fattes vedtak. Videre skal det ikke føres referat med bakgrunn i at sakslista er resultatet av møtene. Det fremgår imidlertid at det kan avklares når saker kan forventes ferdig til de ulike møtene, eventuelt prioriteringer av ressurser eller behov for å utsette saker av ulike årsaker. Møtet vil ifølge kommunen dermed bli en arena for «løypemeldinger» mellom politisk og administrativt nivå.

Alle sammenkomster av folkevalgte vil ikke være møter i kommunelovens forstand. Dersom sammenkomsten ikke er å anse som et møte vil ikke saksbehandlingsreglene i kommuneloven komme til anvendelse. Avgjørende for rekkevidden av saksbehandlingsreglene for folkevalgte organer vil være om det dreier seg om et møte i et folkevalgt organ eller ikke. Det er imidlertid ikke alltid like klart hva som skal til for at en samling av folkevalgte skal anses som et møte i et folkevalgt organ i kommunelovens forstand. Uformelle sammenkomster med et stort antall folkevalgte som ikke er valgt som et eget folkevalgt organ vil videre kunne være ulovlig og i strid med møteprinsippet.

Revisjonen vil i det følgende gi en juridisk beskrivelse av hva som regnes som et «møte» etter kommuneloven.

Hva er et møte i kommunelovens forstand?

Kommunelovens saksbehandlingsregler for folkevalgte

Saksbehandlingsreglene for folkevalgte organer finnes i kommunelovens kapittel 11. Det følger av bestemmelsen i § 11-1 første ledd at:

Bestemmelsene i dette kapitlet gjelder for kommunale og fylkeskommunale folkevalgte organer og andre kommunale organer hvis ikke annet er bestemt i lov.

Av § 11-2 følger det at:

Folkevalgte organer skal behandle saker og treffe vedtak i møter.

Møter i folkevalgte organer skal holdes hvis ett av følgende vilkår er oppfylt:

- a) Organet selv, kommunestyret eller fylkestinget vedtar det*
- b) Organets leder mener det er nødvendig*
- c) Minst 1/3 av medlemmene krever det*

Møter i folkevalgte organer ledes av organets leder eller nestleder. Hvis begge har forfall, velges en særskilt møteleder ved flertallsvalg.

Alle medlemmer kan stille spørsmål til lederen, også om saker som ikke står på sakslisten.

Møteprinsippet ligger til grunn ved ordningen med kollegiale organer i kommunalforvaltningen. Det alminnelige utgangspunktet er at organet som sådant ikke fungerer på andre måter enn ved møter, og dette er den eneste tillatte arbeidsformen for slike organer.¹ Andre former for beslutningsprosess og saksbehandling må være hjemlet i § 11-7 om fjernmøter eller i vedtak om delegering for å være lovlig.

Saksbehandlingsreglene regulerer blant annet innkalling og saksliste, møtebok, møteoffentlighet og vedtaksførhet og avstemninger.

Folkevalgte organer

I forarbeidene til den nye kommuneloven fremgår det at møteprinsippet og hva som er et møte i lovens forstand må sees i sammenheng med den endrede reguleringen av folkevalgte organer som fremgår av § 5-1. En forutsetning for at det skal være snakk om møte etter kommuneloven, er at det gjelder møte i et folkevalgt organ. Hva som er et folkevalgt organ i henhold til kommuneloven avklares i kommuneloven § 5-1 annet ledd:

Folkevalgte organer etter denne loven er

- a) Kommunestyre og fylkesting*
- b) Formannskap og fylkesutvalg*
- c) Kommuneråd og fylkesråd*
- d) Utvalg, inkludert komitedelsutvalg og kontrollutvalg*

¹ Oddvar Overå, «Kommuneloven 2018 med kommentarer», s. 231

- e) *Arbeidsutvalg*
- f) *Felles, folkevalgt nemnd i vertskommunesamarbeid*
- g) *Kommunestyre- og fylkestingskomiteer*
- h) *Styret for deler av den kommunale eller fylkeskommunale virksomheten i parlamentarisk styrte kommuner eller fylkeskommuner*
- i) *Representantskap og andre styringsorganer for et interkommunalt politisk råd*
- j) *Representantskap for et kommunalt oppgavefellesskap*
- k) *Et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ hjemlet i særlov*

Bestemmelsen gir en uttømmende oppstilling av hvilke lovlige folkevalgte organer kommuner og fylkeskommuner kan ha. Alle saksbehandlingsreglene gjelder for alle folkevalgte organer, jf. § 11-1. Kommunestyret skal fastsette reglement med nærmere regler for saksbehandlingen i kommunens folkevalgte organer, jf. § 11-12.

Ved å ha regulert en liste over folkevalgte organer legges det til grunn i forarbeidene til ny kommunelov at det ikke lenger vil være like aktuelt med ulike typer ad-hoc møter i nye organer hvor for eksempel alle gruppelederne eller formannskapet pluss noen andre folkevalgte møtes for å drøfte konkrete saker. Departementet uttrykker at denne typen uformelle sammenkomster med et stort antall folkevalgte som ikke er valgt som et eget folkevalgt organ i tråd med § 5-1, per definisjon vil være ulovlige og i strid med møteprinsippet. For å være i tråd med møteprinsippet må drøfting av saker skje i et opprettet folkevalgt organ. I tilfeller hvor det skulle bli behov for å samle folkevalgte for å drøfte saker, for eksempel ved at alle gruppelederne og eventuelle nestledere samles for å drøfte politiske spørsmål før saken kommer opp i kommunestyret, må denne formen for sammenkomst opprettes som et særskilt organ på lovlig måte, med den konsekvens at alle saksbehandlingsreglene gjelder.²

Kommunens administrasjon er ikke omfattet av dette, og administrative organer kan således oppnevnes uavhengig av bestemmelsen her. Av forarbeidene til den nye kommuneloven fremgår det at organer enten skal være folkevalgte eller administrative på bakgrunn av svært ulike roller. Dersom de folkevalgte og administrasjonen blandes sammen i et organ kan man få uheldige konsekvenser for en ryddig og åpen håndtering av saker, i tillegg til at blandingsorganer vil skape uklare ansvarslinjer. I henhold til ny kommunelov kan dermed et organ eller en arbeidsgruppe ikke bestå av både folkevalgte og administrasjonen. At det ikke skal opprettes blandingsorganer betyr ikke at ikke kommunedirektøren eller andre fra administrasjonen kan bidra i et folkevalgt organ som sekretær eller fagperson.

Spørsmålet om det i de enkelte tilfeller dreier seg om et folkevalgt organ, og dermed om saksbehandlingsreglene kommer til anvendelse eller ikke, kan i noen tilfeller være vanskelig å avgjøre.

Dette vil måtte avgjøres ut fra en helhetsvurdering av elementer, som hvem som har oppnevnt organet, hvem som er medlemmer, hvilke oppgaver organet har, og særlig om

² Prop. 46 L (2017-2018) s. 155

det har avgjørelsesmyndighet, og hvilket forhold det har til kommunestyret eller annet folkevalgt organ, og da særlig om det er en del av en beslutningskjede eller ikke.³

Møte i kommunelovens forstand

I arbeidet med ny kommunelov var det flere høringsinstanser som foreslo at loven bør inneholde en definisjon av hva som skal være et møte i et folkevalgt organ, i kommunelovens forstand. I forarbeidene til den nye loven kommer det frem at definisjonen av et møte slik den fremgår av Prop. 152 L (2009-2010)⁴ fortsatt vil være departementets syn på gjeldende rett, og at den vil være retningsgivende for hvordan de folkevalgte skal behandle saker:

Eit samkome i eit folkevalgt organ vil vere eit møte slik det er definert i lova, når det er fastsett på førehand at medlemmene skal tre saman som folkevalt organ for å forhandle, drøfte, gjere vedtak eller på annan måte handsame saker og spørsmål som det etter lov, forskrift eller delegert avgjerdsamt har som oppgåve å handsame. Det vil og vere eit «møte», sjølv om det ikkje ligg føre ei formell innkalling, saksliste eller at representantar og politikarar som ikkje er medlemmer av organet, er til stades og deltek, dersom det som går føre seg, er eit ledd i ei sakshandsaming som organet etter lov, forskrift, eller delegert avgjerdsamt har som oppgåve å handsame.⁵

En samling i et folkevalgt organ vil være et møte dersom det er innkalt til dette etter saksbehandlingsreglene. Det fremgår imidlertid at en sammenkomst av et folkevalgt organ vil være et møte selv om saksbehandlingsreglene ikke er fulgt, og selv om andre enn medlemmer av organet er til stede, dersom det som skjer i møtet er et ledd i saksbehandling som organet etter lov, forskrift eller delegert myndighet har til oppgave å gjøre. Momenter som hvorvidt saksbehandlingsreglene er fulgt, og sammensetningen av deltakere vil dermed være av betydning i vurderingen av om sammenkomsten skal anses for å være et møte, men det vil ikke være avgjørende.

Videre fremgår det av forarbeidene at;

«Folkevalgte organer skal behandle sine saker og treffer sine vedtak i formelle møter. I dette ligger det at saksbehandlingen skal skje i møter, og at all saksbehandling skal foregå i disse møtene og ikke andre steder. Det skal derfor ikke holdes uformelle, lukkede møter med hele eller deler av organet der reell saksbehandling foregår. Møteprinsippet gjelder både saksforberedelsen og avgjørelsene som treffes. De folkevalgte får saksdokumenter til møtene fra administrasjonen, men selve diskusjonen og beslutningene skal skje i disse formelle møtene i organene. Dette for å sikre åpenhet og betryggende og kontrollerbare behandlingsformer.»⁶

³ NOU 2016: 4 Ny kommunelov, s. 95

⁴ S. 44

⁵ Prop. 152 L (2009-2010), s. 44

⁶ NOU 2016: 4 Ny kommunelov, s. 171

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Når folkevalgte organer skal saksbehandle sine saker og treffe vedtak skal dette i tråd med møteprinsippet skje i formelle møter. Det at det ikke fattes beslutninger eller vedtak i møtene vil dermed ikke være avgjørende for vurderingen av om det er et møte i kommunelovens forstand. Det er tilstrekkelig at det foregår drøftelser eller diskusjoner som kan høre inn under det folkevalgte organets ansvarsområde. Hvorvidt det folkevalgte organet på et senere tidspunkt får opp noen av disse sakene eller ikke, vil ikke være avgjørende.

Folkevalgte organers beslutningsprosesser, herunder drøftelser og argumentasjonsutveksling skal frem i offentligheten. Sivilombudsmannen har uttalt at hva som må karakteriseres som et møte i lovens forstand må bestemmes ut fra hensikten med møtet og i lys av formålet med lovens bestemmelse om åpne dører.⁷ Formålet med møtet og formålet med bestemmelsene om møteoffentlighet vil være sentrale momenter for å avgjøre om en samling av folkevalgte er et møte i lovens forstand eller ikke.

Det vil ikke være et møte, og saksbehandlingsreglene vil ikke gjelde ved rent sosiale samvær, selskapelige samvær eller dersom hele eller deler av et folkevalgt organ møtes for å få generell opplæring. «Det er likevel klart at ein ikkje kan sjå bort frå møtereglane i lova ved å flytte realitetshandsaminga av saka til eit «formøte», eit «felles gruppemøte» for alle partia som deltek, eit «seminar», eit «orienteringsmøte» eller liknande, for deretter å gjere det formelle vedtaket i eit ordinært ope møte.»⁸ Selv om hensikten med samlingen er opplæring vil imidlertid ikke det være tilstrekkelig til å ikke anse en sammenkomst som et møte dersom det som skjer i samlingen er et ledd i saksbehandlingen av en sak som ligger under det folkevalgte organets ansvarsområde.

I tilfeller hvor det gjennomføres opplæring må ikke tema som tas opp være tilknyttet en konkret sak. Eksempler på dette kan være at det nyvalgte kommunestyret får opplæring om budsjettprosess, økonomiforståelse, arbeidsrett eller plan- og bygningsrett. Forutsetningen for at det ikke skal anses som et møte er at det kommer tydelig frem at det enten er tale om et kurs/opplæring eller lignende av generell karakter i form av en enveis kommunikasjon til de folkevalgte. I tilfelle hvor «opplæringen» er knyttet til en konkret sak, eller går over i argumentasjonsutveksling og i realiteten en behandling av saker, vil det bli ansett som et møte. Når det gjelder rekkevidden av møteoffentlighetsreglene ved opplæring og budsjettseminarer har Sivilombudsmannen lagt særlig vekt på at så lenge opplæringen av folkevalgte skal benyttes i en påfølgende saksbehandling, trekker det i retning av at samlingen anses som et møte. Et viktig moment har vært om orienteringen om en sak gjelder forhold som ligger under organets arbeidsområde og som de folkevalgte skal ta stilling til. Det må være et ansvar tillagt det enkelte folkevalgte organ å sørge for at kurs eller andre samlinger ikke går over til å anta formen av et møte.⁹ Selv om saksbehandlingsreglene ikke gjelder er det imidlertid ikke noe i veien for at møtet kunngjøres og er åpent for allmennheten.¹⁰

⁷ I sak 2010/2939

⁸ Prop. 152 L (2009-2010), s. 9

⁹ Uttalelse av Kommunaldepartementet i sak 94/6586

¹⁰ Prop. 46 L (2017-2018), s. 157

Som nevnt over er det en forutsetning for at det skal være snakk om møte etter kommuneloven, at det gjelder et møte i et folkevalgt organ. Sammensetningen av deltakere i et møte vil dermed være av betydning i vurderingen av om sammenkomsten er et møte i kommunelovens forstand.

Reglene om møter er ikke ment å innebære noe forbud mot politiske forhandlinger eller kontakt mellom folkevalgte utenom møtene. Løs prat om et tema vil kunne falle utenfor, men det skal ikke mye til før en samtale eller lignende anses som en sak dersom hele organet deltar og det dreier som om noe som er innenfor organets myndighetsområde.¹¹ Etter tidligere og gjeldende rett vil møter i politiske partier ikke anses som møter i kommunelovens forstand. Møter kun med deltakelse av medlemmer fra en avgrenset krets samarbeidende partier vil også falle utenfor, men det vil da være en forutsetning at det er tale om møter i regi av vedkommende parti eller partier. Dersom administrasjonen eller ordfører medvirker til møte ved for eksempel; innkalling og deltar i slike møter vil det imidlertid være et moment som taler for at det likevel anses som et møte.¹² Fridthjof Bernt har uttalt til Kommunal Rapport¹³ at grensen mot rene politiske samtaler innenfor partigrupper eller mellom partigrupper kan være flytende, men hvis medlemmene i det folkevalgte organet sitter sammen og diskuterer en sak de har eller skal ha til behandling, er det lite tvilsomt at dette skal anses som et møte i organet, selv om også andre skulle delta. Dette gjelder uavhengig av om man kaller dette et «seminar», «uformell samtale», «forberedende byråd» eller liknende.

Dersom det blir avholdt et gruppemøte hvor samtlige partier fra organet er representert eller et møte hvor alle gruppelederne deltar, vil dette fort bli ansett som et møte i lovens forstand, under forutsetning om at det som skjer i møte er saksbehandling under organets myndighetsområde. En slik uformell samling av folkevalgte uten oppnevning til et folkevalgt organ er imidlertid ulovlig og i strid med møteprinsippet ifølge forarbeidene. Ny kommunelov gir en uttømmende opplisting av hvilke organer som kan regnes etter folkevalgte organer etter loven. Departementet skriver i forarbeidene til ny kommunelov:

Departementet ser at det kan være behov for sammenkomster hvor for eksempel alle gruppelederne og eventuelle nestledere deltar for å drøfte politiske spørsmål før saken kommer opp i kommunestyret, eller har andre former for sammenkomster hvor de folkevalgte drøfter saker. Dersom kommunen ønsker å åpne for slike sammenkomster, må denne formen for sammenkomster opprettes som et særskilt organ på lovlig måte med den følge at alle saksbehandlingsreglene gjelder.¹⁴

Videre presiserer departementet på neste side at:

All saksbehandling, det vil si behandling og drøfting av saker organet har som oppgave å behandle, skal skje i lovbestemte typer organer og i formelle møter. Dersom en gruppe folkevalgte møtes utenfor disse rammene, for eksempel ved at formannskapets

¹¹ NOU 2016: 4 Ny kommunelov, s. 179

¹² NOU 2016: 4 Ny kommunelov, s. 178

¹³ <https://www.kommunal-rapport.no/bernt-svarer/ogsa-uformelle-samtaler-kan-vaere-mote/130853>

¹⁴ Prop. 46 L (2017-2018), s. 155

medlemmer og noen flere folkevalgte uten kunngjøring eller offentlig saksliste møtes for å drøfte en konkret sak, mener departementet at dette må anses som brudd på møteprinsippet.

Som vi har sett vil ikke enhver sammenkomst av folkevalgte anses som et møte i kommunelovens forstand. Ved en fremtidig avholdelse av sammenkomster med en gruppe folkevalgte for drøfting av saker må det fremdeles, som ved den forrige kommuneloven, foretas en helhetsvurdering av om det faktisk er et møte i et folkevalgt organ, herunder hvilket organ som eventuelt avholder møtet. Hva organet kalles er ikke avgjørende.¹⁵

For å kunne definere om en sammenkomst er et møte i kommunelovens forstand har vi sett at det er ulike momenter som kan/skal tas med i vurderingen. Det vil ha betydning hva som er hensikten med møte, om saksbehandlingsreglene er fulgt, hvem som deltar, om administrasjonen har medvirket til møte, om det som skjer i møte er ledd i saksbehandling av en konkret sak og hvorvidt denne saken ligger under organets ansvarsområde. Selv om et moment peker i retning av at det ikke er et møte, for eksempel at saksbehandlingsreglene ikke er fulgt, vil det imidlertid ikke utelukke at det er å anse som et møte i kommunelovens forstand. Dersom hele eller store deler av det folkevalgte organet er samlet og det som skjer kan anses som ledd i saksbehandlingen av en sak som tilligger det folkevalgte organets ansvarsområde vil det imidlertid anses som et møte. Hvor mange fra et folkevalgt organ som må være samlet og hvor grensen går mot løs prat/uformell samtale må imidlertid tas med i en konkret skjønnsmessig vurdering hvor flere momenter kan inngå.

Avslutningsvis

Hvis kravet om at saker skal behandles og vedtak treffes i møter ikke er oppfylt, vil konsekvensen være at det ikke er truffet et gyldig vedtak jf. forvaltningsloven § 41. Møteprinsippet er en absolutt og ufravikelig regel for kommunestyret og fylkestinget, men også for andre kollegiale organer dersom det ikke foreligger særskilt hjemmel for det i lov eller forskrift, se særlig kommuneloven § 11-7.

Når en sammenkomst med folkevalgte anses som et møte skal saksbehandlingsreglene følges. Det er ikke lovlig, eller i tråd med møteprinsippet, å flytte drøftelser og avgjørelser ut av de folkevalgte organene og over i private samlinger av folkevalgte, for på den måten å foreta skjult saksbehandlingen og deretter fatte vedtak med åpne dører. Offentlig forvaltning og demokratiet i kommune Norge krever ryddighet og åpenhet rundt beslutningsprosessene som foretas i folkevalgte organer. Dette er viktig for å sikre allmennhetens adgang og mulighet til å øve innflytelse over de kommunale beslutninger som treffes, og dels skal reglene tjene informasjons- og kontrollhensyn. Kommunelovens saksbehandlingsregler er ikke bare viktig med tanke på «åpne» og «lukkede» dører, men også for at kommunen skal ha ryddige økonomiske, administrative og politiske ansvarsforhold.

¹⁵ NOU 2016: 4 Ny kommunelov, s. 95

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Selv om den nye kommuneloven er klar i sin regulering av hva som skal anses som folkevalgte organer, vil det med all sannsynlighet også i fremtiden forekomme sammenkomster hvor det må vurderes om det har vært et møte i et folkevalgt organ i kommunelovens forstand eller ikke. Revisjonen understreker avslutningsvis at det må være et ansvar tillagt det enkelte folkevalgte organ å sørge for at uformelle sammenkomster ikke går over til å anta formen av et møte. All saksbehandling, både drøftelse og avgjørelse, skal skje i lovbestemte typer organer og i formelle møter.

Tor Ole Holbek
Revisjonsdirektør

Henriette Svendsen
Henriette Svendsen
Forvaltningsrevisor/jurist